

GRÜN-FILIPICEVO PRIZNANJE ZA DOSEŽKE V SLOVENSKI DRAMATURGIJI

Mojca Kreft

Mojca Kreft je dramaturginja v pravem in najširšem pomenu te besede. Svojo ustvarjalnost in posebno energijo je v svoji dolgoletni in bogati karieri posvečala široki paleti gledališč, na začetku svoje poklicne poti tudi enemu najbolj pronicljivih eksperimentalnih gledališč sedemdesetih let 20. stoletja, gledališču Pekarna, v katerem je bila najtesnejša sodelavka Petra Božiča, Iva Svetine in Lada Kralja ter je bila med drugim dramaturginja dveh pomembnih uprizoritev, ki sta v mnogočem spremenili geografijo slovenskega in jugoslovanskega gledališča: *Tako tako* Mirka Kovača v režiji Ljubiše Ristića in *Jaz sem gospa Marija* Petra Božiča in Pavleta Zidarja v režiji Boštjana Vrhovca. Svojo pot je nadaljevala v Mestnem gledališču ljubljanskem, ko ga je vodil legendarni dramaturg Lojze Filipič, po čigar smrti je prevzela velik del dramaturških nalog, ter v sedemdesetih in osemdesetih letih v družbi Bojana Štiha, Marka Slodnjaka, Ervina Fritza, Zlatka Šugmana in drugih sooblikovala in pogosto tudi vodila umetniško podobo Mestnega gledališča. V tem času je sodelovala z vodilnimi režiserji, imeni, kot so Mile Korun, Janez Pipan, Franci Križaj, Žarko Petan in Dušan Jovanović, ter soustvarila vrsto odmevnih in nagrajenih uprizoritev. Svoje delovanje v tem gledališču je kronala s knjigo *35 let MGL*, obsežno monografijo, ki jo je zasnovala in uredila. Ustvarjalno pot je Mojca Kreft med letoma 1989 in 1999 nadaljevala kot umetniška vodja v Lutkovnem gledališču Ljubljana. V njenem obdobju se je gledališče izjemno uveljavilo, uvedla je vrsto pomembnih premikov, tudi v mednarodni prostor, obogatila ansambel z diplomanti AGRFT in sodelovala z izjemno kvalitetnim spektrom režiserk in režiserjev: Meta Hočevar, Barbara Hieng Samobor, Mile Korun, Svetlana Makarovič, Vinko Möderndorfer.

Njeno dragoceno, poglobljeno in vztrajno raziskovalno in uredniško delo je v obdobju od 2001 do 2009, ko je delovala kot kustosinja Slovenskega gledališkega muzeja in tesna sodelavka direktorja Iva Svetine, obrodilo bogate sadove, med drugim je pripravila pomembne razstave in monografije. Po upokojitvi je svoje delo nadaljevala na dveh odgovornih položajih, najprej kot umetniška vodja Šentjakobskega gledališča, pred kratkim pa kot v. d. direktorice Slovenskega gledališkega inštituta. Če strnemo njeno profesionalno pot, v celoti posvečeno različnim utelešenjem gledališča, primarno seveda dramaturgiji: na Filozofski fakulteti v Ljubljani je študirala slovenščino in etnologijo, po dveh letih študija je vzporedno vpisala dramaturgijo na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo, kjer je leta 1975 diplomirala. Bila je dramaturginja (in večkrat v. d. umetniške vodje) v Mestnem gledališču ljubljanskem (1975–1987), dramaturginja v Drami SNG Maribor (1987–1989), umetniška vodja (1989–1999) in dramaturginja (2000) v Lutkovnem gledališču Ljubljana, zatem je od leta 2001 do leta 2009 kot kustosinja vodila zvočni arhiv v Slovenskem gledališkem muzeju, kjer je dobila strokovni naziv muzejska svetovalka, leta 2020 je postala umetniška vodja v Šentjakobskem gledališču Ljubljana, leta 2022 pa v. d. direktorice Slovenskega gledališkega inštituta. Kot dramaturginja posameznih uprizoritev in avtorica esejev je sodelovala z večino slovenskih poklicnih gledališč (Drama SNG Maribor, SLG Celje, SNG Drama Ljubljana, SNG Nova Gorica, SSG Trst) in eksperimentalnih gledališč (Akademijski studio, Eksperimentalno gledališče Glej, Eksperimentalni oder Škofja Loka, Gledališče Pekarna, UD Stara steklarska Ptuj), določen čas pa tudi s Šentjakobskim gledališčem v Ljubljani.

Mojca Kreft je bila selektorica Tedna slovenske drame (1984) in mednarodnega bienalnega festivala Zlata paličica (2005 in 2007) ter članica številnih strokovnih žirij na področju scenskih umetnosti. V različnih strokovnih publikacijah je objavila številne prispevke; z razpravami o gledališču in dramatiki je vrsto let sodelovala z Radiem Slovenija. Med njenimi uredniškimi deli omenimo samo nekatere: monografijo *Oresteja '68* (2008), monografijo *Franci Križaj: v varnem pristanu ustvarjalnega nemira (gledališka vinjeta)* (2017) in monografijo, ki jo je uredila o dramatiku Ivanu Mraku (2007). Tako se je s svojim opusom in bogatim delovanjem, omenili smo samo vrhove njenega dela, zapisala v zgodovino gledališča kot ustvarjalka, ki z delom in osebnostjo v mnogočem prerašča dramaturško delovanje, hkrati in predvsem pa je prava in vélika gledališka oseba in osebnost. Grün-Filipičevo priznanje Mojci Kreft za dosežke v slovenski dramaturgiji je zato za člane žirije poklon spoštovani kolegici, ki je v mnogočem vzor mlajšim generacijam ustvarjalcev in raziskovalcev na področju slovenske dramaturgije in gledališča.